

חג טליא שבעת ימים / כל שבעה לתשלומים
מתנות ידים נשלמים / סגוב ישע עילומים:
זה צור

חג פקות שתא ואסיף / צאן פזורה להאסיף
קדוש וניה יוסיף / שמע גאלה [שנית] יד תוסיף:
גאל

5 חג: האסיף הוסי' כ* | יומין דפוסים | לתשלומין כ*כ* 6 בשלומים כ* לשלומים כ*^ו | ישע: ישועת הוסי' ז |
עילומים: עלומים ר שלומים כ* 7 פקות: פקית ז תקופת | פזורה צאן כ*^ו 8 שנית: חס' זכ' רכ"ו לי כ*

5 חג טליא לפי ח"א דבר' טו, יג' חגא דמטליא חעכיד לך שבעה יומין. כל שבעה לתשלומים לפי המשנה (חגיגה א, ו) מי שלא חגג (פי' הביא שלמי חגיגה) ביו"ט הראשון של חג חוגג אח כל הרגל ויו"ט האחרון של חג, ודרשין כלל זה בחלמוד (חגיגה ט, ע"א) מהפסוק ויק' כג, מא "וחגתם אותו חג לה' שבעת ימים בשנה". 6 מתנות ידים הלשון ע"ש דבר' טו, יז "איש כמתנת ידו". נשלמים שכל אחד הבא להיראות מביא את נדריה ואת נדבותיו. ושם רומז הפייטן למה ששינוי ר"ה ד, ע"א "דחניא אתר הנודר ואחד המקדיש ואחד המעריך, כיון שעברו עליו ג' רגלים עובר בכל תאחר, ר"ש אומר ג' רגלים כסדרן וחג המצות תחילה - לפי דעתו שמעון נשלם זמן קיום הנדרים בסוכות. סיגוב ישע עילומים כדי לחזק ולהרבות ישועת עולמים (הצורה 'עילום' במקום 'עולם' לפי דה"ב לג, ז). 7 חג פקות שתא ואסיף ע"ש שמות כג, טו "וחג האסיף בצאת השנה", ות"א (שם) "וחגא רכנשא במפקה דשתא". צאן פזורה להאסיף ע"ש ירמ' ג, יז "שה פזורה ישראל". 8 רחיה גאולה ע"ש תהי"ס, יב לפי התרגום שם. שמע גאולה לכשורת הגאולה. יד תוסיף ע"ש ישע' יא, יא.

סימן: א"ב אליעזר בר שמשון חזק ואמץ.

בתים בני ו' טורים. בכל טור ששי הבאה בשינוי לשון מן המקרא. — א 467

אדברה ואעירה בירחי קדם אזכירה / בעוד שדי עמדי כהלו האירה
גבול קדשו נוססה כאכן נזרה / דדוי המון חוגג יפה וכרה
ההר הטוב משוש הארץ ותפארה / ואני נסכתי מלכי על ציון ההרה:

זכרני זכר טוב בישבי באדמתי / חשק דגן ותירוש רבו ותבואתי
5 טבלו פני הבית ופגלו מאכילתי / ישור דרכם לעשר שני תמורת
כי תבאו לראות פני המלך לבירתי / למען תלמד ליראה את יי ביראתי:

18-1 חס' 1 כהלו: באלור 2 נוססה כ* | כאכן כ*^ו | נזרה: פזורה כ* | דידוי נזרה כ* 3 אני כ* 4 על אדמתי כ* | רבות
תבואתי ר רוכי תבואתי כ*כ*^ו 5 טיכלן פנה כ* | פגלו כ*^ו פגולו כ* פוגלו כ*^ו | ישור ז יישור

1 בירחי קדם אזכירה ע"ש איוב כט, כ "מי יתני כירחי קדם...". בעוד שדי עמדי איוב כט, ה. כהלו האירה ע"ש איוב כט, ג "בהלו נרו עלי ראשי", ר"ל אדברה על ימי קדם. כשהיה ביהמ"ק קיים ואורת ה' האירה בנוגה מלא. 2 גבול קדשו ל' תהל' עת, נר. נוססה כאכן נזרה ע"ש זכר' ט, טו "כי אבנו נור מתנוססות על ארמתי". דידוי המון חוגג ע"ש תהל' מב, ה "כי אעבר בסך אידם עד בית אלהים בקול רנה המון חוגג". יפה וברה שה"ש ו, י שדרשוהו על ישראל. 3 ההר הטוב דבר' ג, כה. משוש הארץ תהל' מת, ג. ואני נסכתי מלכי תהל' ב, ו (בשינוי, וכן בסוף כל בית מוכאה בשינוי). 4 זכרני זכר טוב ברא' ל, כ. בישבי בשכתי. באדמתי ע"ש דבר' ל, ב, ובה הולך הפייטן ומתאר את הפרשת תרומות ומעשרות. חשק דגן ותירוש רבו (ברא' כז, כח ועוד) ר"ל דגן ותירוש שהם חפצי חשק. וי"ג רוכי תבואתי (הצורה ע"ש הושע ח, יב) רוכ תבואה (משלי יד, ד). 5 טיכלו פני

מַעַת דָּגָנָם רָבוּ וְחִירוּשָׁם עַד מָה / נִשְׂוֹא מִהְכִּיל לְעִיר יִי שְׁמָה
שְׂאֵתוֹ בְּעִיר הַקֹּדֶשׁ וְאִם נִטְמָא / עַל כֶּסֶף צוּרַת מוֹסְפִיו וְהַקֹּדֶשׁ הָמָה
פֶּרֶקֶנָן לַתַּח בְּאוּרֵי נֶפֶשׁ לְהַשְׁלִימָה / צִרְתָּ הַכֶּסֶף בִּידָךְ וְהַלַּכְתָּ קוֹמָמָה:

10 קָדוּשׁ בַּעֲוֹר בְּשִׁלְיִשִּׁית שְׁנַת הַמַּעֲשֹׂר / רָחַשׁ וְדוּי בַּפְּנוֹת עָרַב מִלְחָסָר
שְׁמַע נִתְחִיו וְלֹא נִתְחִיו בִּישָׁר / תִּקֵּן כְּשֶׁאֵינוֹ מְחַבֵּר עַל מְחַבֵּר עֲשֹׂר
שְׁנֵי לְרֹאשׁוֹן קֹדֶם וְאַזְכָּרָה חֶסֶר / וְאֵין בִּפְיָהּ נִכּוֹנָה לְוֹדוֹת בַּעֲשֹׂר:

אֲכִילָה וְשִׁמְחָה טַעוֹן בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ / לְכַרְךָ אֶת עֵמֶךְ עוֹנִין בְּעוֹנֵינוּ
יָהּ הַשְׁקִיפָה מִמַּעַן קֹדֶשְׁךָ לְכַרְכֵּנוּ / עִם הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִתַּתְּ לְאַבְרָהָם
15 זָבַת חֶלֶב וּדְבַשׁ רִגּוּג אֲוִינֵנוּ / רִיבָה ה' אֶת יְרִיבֵי נַפְשֵׁנוּ:

כ"ו | למעשר שיני כ"ו | חמורתי זכ* 7 עיר כ* 8 שאת כ* | נטמאה כ* | ועל כ* | צוריו ר' | מופסיו כ* אפסיו
דפוסים | שמה כ"ו 9 פורקן כ* כ"ו | לאווי כ* | וצרת כ* 10 בשלישי ר' | בשלישית ביעור ז 11 ולא נתחיו חס' כ* |
חכן כ"ו | כשאני חובר ז | ועל זכ"ו 12 להודות כ* להתודות כ"ו 13 עונין טעון כ* 15 ריגוג איווינו: ככרחנו כ*

הבית לפי מאמר חז"ל (כרכות לה, ע"ב) אין הטבל מחתיב במעשר עד שיראה פני הבית, שני (דבר' כו, יג) "בערתי הקדש מן הבית", ו"א
פני הבית עושין את החבואה לטבל גמור לחייבה כמעשר. ופיגלו מאכילתי עשוהו כעין פיגול שאסור באכילה. יישור דרכם
ילכו בדרך ישרה. לעשר שני תמורתיו לעשר את חבואתם שנה שנה (והפיטן אומר 'תמורת' בגלל החרוץ, מפני שהמעשר חמורה הוא
לזרע הנורע, ושעור הפיסקא הוא רוגמת 'עירי חזיר' במקום 'חזיר יער', ר"ל לעשר תמורת השנים). 6 כי תבואו לראות וכו' ע"ש דבר'
לא, יא: ישע' א, יב. למען תלמד ליראה וכו' דבר' יד, כג. 7 מעת דגנם רבו וחיורשם חלה' ד, ח. הפייטן עוכר כאן לבאר ענין
מעשר שני. נשוא מהכיל לעיר ה' כאופן שאין אתה יכול לשאת אותו (ע"ש דבר' יד, כד). 8 שאתו בעיר הקדש או בשאתו את
הקדש בירושלים ונטמא שם. על כסף צורת מוספיו צורת שימוש היא בכסף, שהוא מחללו על כסף (וי"ג צורת אפסיו, ונעלם ממני
פירושו של שניהם. וי"מ על כסף שיש בו צורה, כמו שדרשו 'וצרת הכסף בידך' דבר' שיש עליו צורה, ספרי דברים ק, (עמ' 167). ושם
'מוספיו' רומז לחומש שהפורה מוסיף, ע"י ריק' כו, לא). והוקדשו המה (9) פורקנן לתת באיווי נפש את פדיונם לתת כמה
שחפצים בו, שנה' (דבר' יד, כו) 'ונחת הכסף בכל אשר תאוה נפשך'. להשלימה כנראה ר"ל כדי להשלים את ערך המעשר. צרת
הכסף בידך ר"ל כדי לקיים מה שני (שם יד, כה) 'וצרת הכסף בידך'. והלכת קוממה לירושלים. 10 קידוש ביעור בשלישית
שנת המעשר בשנה השלישית שנת המעשר (ל' דבר' כו, יב) נוהגת חובת הכיעור, והוא כערב פסח של השנה הרכיעית לפי ה' השנה
(מע"ש ה, ו). רחש ודווי בפנות ערב ר"ל של יו"ט האחרון של פסח וכו' מתודים וידו המעשרות באמירת הפסוקים (דבר' כו, יג)
'בערתי הקדש מן הבית' וכו', לפי המשנה (שם ה, י). רחש, פי' דבר בקול נמוך, לפי ירוש' מע"ש ה, ט דף נו, ד' עד השקיפה ר"י אומרים
קול נמוך. מיכן והילך היו אומרים קול גבוה. מלחסר בלי חסרון דבר בידו, ואם חסר משהו בו אינו יכול להתודות. 11 שימע
נתחיו ולא נתחיו כיושר ר"ל למי שראוי לתת, מעשר ראשון ללוו. מעשר שני לפי הלכותיו, מעשר עני לגר ליתום ולאלמנה וכו'.
תיקן וכו' לפי המשנה (שם ה, יא) הוא צריך לומר 'לא עברתי ממצותך', 'לא הפרשתי ממין על שאינו מינו ולא מן התלוש על
המחובר'. 12 שני לראשון קידם (שם ה, יא) 'וכל מצותך אשר צויתני, הא אם הקדים מעשר שני לראשון אינו יכול להתודות'.
ואזכרה חסר (שם) 'ולא שכחת, לא שכחתי מלכרך ומלהזכיר שמך עליי'. ואין בפיהו נכונה ל' תהלי' י, לודות בעשר לומר
ידו המעשרות. 13 אכילה ושמחה טעון בעיר אלהינו (ל' תהלי' מח, כ) עיקר מצות מעשר שני באכילה ושמחה, ובמשנה (שם ה,
יב) הוא מסיים 'עשיתי ככל אשר צויתני, שמחתי ושימחתי בו'. לכרך את עמך עונין אומרים את הפסוק 'השקיפה בקול גבוה,
והפייטן מפרט את פרטי התפילה. 15 ריגוג איווינו תאות נפשנו. ריבה ה' את יריביו נפשנו תהלי' לה, א. 16 כנה ביתך

בְּנֵה בֵיתְךָ בְּמִכּוֹנָתוֹ וְהִיכַל בְּמִלְאָתוֹ / רְצוֹף תּוֹכוֹ אֶהְבֶּה כְבוֹד שְׂכִינָתוֹ
שֶׁמֶשׁ וּמִגֶּן יִי צְבָאוֹת בְּהִשְׁכָּחוֹ / מָרוֹם וְנִשָּׂא יִכְנֹס יִקְבֹּץ תְּפוּצָתוֹ
שִׁיר תָּדַשׁ לְשׁוֹרֵר וּלְאֹר בְּאֲדָמָתוֹ / נֶאֱנִי תַפְלָתִי לָךְ יִי עַת רְצוֹן בָּעֵתוֹ:

נִהְלֵנוּ יִי אֱלֹהֵינוּ אֶל סֶכֶת דָּוִד עֲבָדֶךָ / תִּפְּחַן אֹז זִבְחִי צֶדֶק מִפְּנֵי יְדִידֶךָ
20 וְיִגְדֵּל שִׁמְךָ וְיִשְׁמְחוּ בְךָ חֲרָדֶיךָ / אֲמַץ כָּאֵז תִּלְיֶיךָ דְּבִקֶיךָ לְבוּדֶיךָ
יִרְנְנוּ וְיִשְׁמְחוּ תַּפְצִי צִיּוֹן עֲדֶיךָ

וַיֹּאמְרוּ תָמִיד יִגְדֵּל יִי הַתִּפְּחָן שְׁלוֹם עֲבָדֶיךָ: הַפּוֹרֵשׁ

את חס' כ"ו | ריב"ז כ"ו 16 כיתח: ככתחילה הוסי' | במכונתו: במכונתו כ"ו | ריצוף זכ' * רצוי כ"ו | כבוד: מכאן חס' כ"ו
חס' כ"ו 17 השיבחו זכ' * השיבחו רכב 18 כעחו: חס' כ"ו 19 יי חס' רכב | אז: חס' ז' כ"ו * 20 יגדל רכב | חרדיך:
חסידיך כ"ו | חיליי כ"ו | לבודיך: לבודיך כ"ו עדיך ר

במכונתו דוגמת עזרא כ, סח "להעמידו על מכונתו" ושם ג, ג "המזבח על מכונתיו" (הצורה אולי ע"פ זכר' ה, יא, ע"י שפייער, לשוננו
לד, 150) פ"י על כסיסו. והיכל במלאכתו במלא היקפו, בשלמותו (הצורה כמו בכ"ר יד ו עמ' 130) "על מליאתו נברא", במד"ר יב, ח
'ברא... על מליאתו'. רצוף תוכו אהבה שה"ש ג, י, ודרשוהו במדרש שם על השכינה. 17 שמש ומגן ה' צבאות תהלי' פד, יב.
בהשבתו כשישיב אותו על כנו. יקבץ תפוצתו ע"ש ישע' יא, יב. 18 ולאור איוב לג, ל. ואני תפלתי וכו' תהלי' סט, יד.
19 אל סוכת דוד כינוי לביהמ"ק ל' עמוס ט, יא. תפוח אֹז זִבְחִי צֶדֶק ע"ש תהלי' נא, כא. 20 ויגדל שִׁמְךָ ש"ב ז, כו.
וישמחו בך תהלי' פה, ז. לבודיך הדבקים בך, המחוברים עמך. 21 ירננו וישמחו תפצצי ציון ע"ש תהלי' לה, כו "ירננו
וישמחו תפצצי צדק". ויאמרו תמיד וכו' תהלי' שם "ויאמרו תמיד יגדל ה' תפצץ שלום עבדו".

מנהג פולין לומר פיוטים אלה כליל שני (ובק"ק אמרו כליל א')

סימן: יחיאל בר יצחק. בתים בני ד' טורים. — י 4107

יִשְׁמְחוּ בַּחֲגִיגָהּ יְדִידִים וְנָעִימִים / חֲסוֹת בְּצֵל סִכָּה שְׁבַעַת יָמִים
יִתְעַנְּגוּ בָּהּ בְּמִינֵי מִטְעָמִים / אֲהוּבִים מְצוּתֶיהָ מְקִימִים לֵילוֹת וְיָמִים:

המעריב

בְּרִנָּן וְהִלֵּל וְחֲדָנָה רַבָּה / יִצְהָלוּ כָּל שְׂבָעָה בְּדַת הַכְּתוּבָה
4 תְּחִיגוּתֵיהֶם וְשִׁלְמֵיהֶם וּפְרִיָּהֶם לְקָרְבָּה
קֶרְבְּנוֹתֵיהֶם וְעוֹלוֹתֵיהֶם יִרְצוּ בְּאַהֲבָה:

אוהב

כ"י ק' (ליל א') כ"ל*נ||

1 נעמים ק' | הימים כ"ו 3 כרון כ"ל* | כחורה כ"ו וכחורה 1 4 קרבנותיהם חס' 1

1 ישמחו בחגיגה ע"ש דבר' טז, יד "ישמחת בחגך". חסות בצל סוכה ע"ש ישע' ד, ו "וסכה תהיה לצל יומם". 2 אהובים
ישראל. מקיימים לילות וימים שמצות סוכה נהגת גם ביום גם כלילה. 3 יצהלו ר"ל יה"ד שבהרה יבנה ביהמ"ק, ואז יצהלו
וכו'. 4 חגיגותיהם ושלמיהם קרבנות חגיגה ושלמי נדבה. ופריהם פרי החג שהם קרבן חובה.